

Joanna Śniadek, Alina Zajadacz

Wykorzystanie funduszy europejskich dla rozwoju potencjału turystycznego w powiecie leszczyńskim

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 53, 747-760

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOANNA ŚNIADEK

AWF Poznań

ALINA ZAJADACZ

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY EUROPEJSKICH DLA ROZWOJU POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO W POWIECIE LESZCZYŃSKIM

Wprowadzenie

W roku 2001 na szczycie Unii Europejskiej w Lizbonie państwa członkowskie przyjęły na kolejne dziesięć lat nowy cel strategiczny, zakładający dynamiczny i trwały rozwój gospodarki opartej na wiedzy, któremu towarzyszyć będzie ilościowa i jakościowa poprawa zatrudnienia oraz spójności społecznej. W kontekście tego celu szczególną uwagę zwrócono na turystykę jako dziedzinę istotnie sprzyjającą rozwojowi ekonomicznemu regionów dotkniętych restrukturyzacją przemysłu, rolnictwa czy wzrostem bezrobocia. Powiększenie UE o kolejne 12 krajów Europy Wschodniej jeszcze mocniej podkreśliło konieczność wsparcia sektora turystyki, zwłaszcza w zakresie zapewnienia jego zrównoważonego rozwoju, dostosowania go do zachodzących w Europie zmian demograficznych oraz wymagań i warunków współczesnego rynku. Sprostanie tym wyzwaniom wymaga jednak opracowania i wdrożenia nowych zasad europejskiej polityki turystycznej, które ująć można następująco:

- jak najpełniejsza koordynacja polityki turystycznej państw członkowskich,
- poprawa jakości rozwiązań i regulacji prawnych dotyczących sektora turystycznego,
- skuteczna promocja destynacji europejskich,
- kreowanie wizerunku turystyki jako istotnego czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego,

- optymalne wykorzystanie dostępnych instrumentów finansowych UE dla potrzeb rozwoju turystyki¹.

Polska, jeszcze przed przystąpieniem do struktur unijnych, korzystała z funduszy wspierających rozwój turystyki, przede wszystkim w ramach programu PHARE, a będąc od maja 2004 roku członkiem UE, ma szansę pełnego korzystania ze wspólnotowych instrumentów finansowych. Jednakże w ramach istniejących instrumentów brak jest takich, które w całości byłyby przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć turystycznych. Komisja Europejska przewidziała możliwość finansowania poszczególnych projektów związanych z turystyką (w mniejszym lub większym zakresie) za pośrednictwem zarówno funduszy strukturalnych (fundusze: rozwoju regionalnego; społeczny; wsparcia rozwoju obszarów wiejskich; wsparcia rybołówstwa), jak i funduszu spójności czy też za pośrednictwem tzw. inicjatyw wspólnotowych.

W latach 2004–2006, zgodnie z *Narodowym Planem Rozwoju*, finansowanie projektów turystycznych mogło być realizowane w ramach:

- *Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw*,
- *Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich*,
- *Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich*,
- *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego*,
- *Europejskiego Funduszu Społecznego*,
- *Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG*.

Największe znaczenie dla wsparcia projektów turystycznych zgłaszanych przez jednostki samorządu terytorialnego posiadał *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)*, w ramach którego wsparcie działań w zakresie turystyki przewidywał:

- Priorytet 1 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, Działanie 1.4 – Rozwój turystyki i kultury (tabela 1),
- Priorytet 3 – Rozwój lokalny, Działanie 3.1. – Obszary wiejskie i Działanie 3.2. – Obszary podlegające restrukturyzacji, Działanie 3.3. – Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojskowe (tabela 2 i tabela 3).

---

¹ Commission des Communautés Européennes, Communication de la Commission, *Une nouvelle politique européenne du tourisme: renforcer le partenariat pour le tourisme en Europe*, Bruxelles 2006.

Tabela 1

Wsparcie samorządowych projektów turystycznych w ramach ZPORR priorytet 1. działanie 1.4. w poszczególnych województwach w latach 2004–2006

Województwo	Liczba złożonych wniosków	Wartość dofinansowania (w zł)
dolnośląskie	9	33 820 355,00
lubelskie	3	20 383 893,00
lubuskie	2	4 790 340,00
łódzkie	1	4 400 000,00
małopolskie	2	12 014 681,25
mazowieckie	3	27 163 352,55
opolskie	2	3 818 072,88
podlaskie	2	10 034 127,15
pomorskie	2	36 482 049,78
śląskie	4	38 347 549,78
świętokrzyskie	3	7 851 354,91
warmińsko-mazurskie	12	32 002 439,20
wielkopolskie	3	908 727,45
zachodniopomorskie	2	12 177 852,82

Źródło: PART SA.

Tabela 2

Wsparcie samorządowych projektów turystycznych w ramach ZPORR priorytet 3. działanie 3.1. w poszczególnych województwach w latach 2004–2006

Województwo	Liczba złożonych wniosków	Wartość dofinansowania (w zł)
dolnośląskie	3	1 510 716,06
kujawsko-pomorskie	1	1 668 489,42
lubuskie	1	390 000,00
małopolskie	1	92 640,00
opolskie	1	76 926,62
podlaskie	1	1 985 025,00
pomorskie	5	6 092 452,47
śląskie	9	8 527 219,38
świętokrzyskie	1	1 212 880,71
wielkopolskie	1	209 790,00
zachodniopomorskie	10	6 106 485,33

Źródło: PART SA.

Wsparcie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw turystycznych przewidziano zarówno w ramach ZPORR (Priorytet 3. Rozwój lokalny, Działanie 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa), jak również w ramach *Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw* (Działanie 2.1., 2.2., 2.3., 2.4). Polscy przedsiębiorcy turystyczni złożyli około 22 tysiące wniosków (głównie w ramach działania 2.3), dotacje otrzymało ponad 3000 podmiotów.

Projekty służące doskonaleniu kadr turystycznych finansowane były przez Europejski Fundusz Społeczny. Największym realizowanym w Polsce projektem był program (*Turystyka wspólna sprawa*), zarządzany przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości SA. W ramach realizowanego w latach 2007–2008 projektu w 16 województwach przeprowadzono ponad 1000 szkoleń, w których wzięło udział ponad 20 tysięcy osób (pracowników sektora turystyki oraz urzędników).

Tabela 3

Łączna liczba zrealizowanych projektów z zakresu turystyki i agroturystyki (stan na koniec 2006 roku)

Województwo	Liczba projektów	Wartość dofinansowania (w zł)
lubelskie	305	59 255 238,84
mazowieckie	281	85 513 023,90
zachodniopomorskie	221	38 786 465,95
małopolskie	197	35 677 496,37
pomorskie	181	59 397 074,44
śląskie	180	100 996 282,73
kujawsko-pomorskie	177	55 181 558,23
wielkopolskie	173	49 783 374,73
warmińsko-mazurskie	171	76 138 281,89
podkarpackie	169	63 967 049,96
podlaskie	158	56 831 221,99
łódzkie	150	60 139 615,22
dolnośląskie	141	56 447 882,99
świętokrzyskie	124	24 545 795,63
opolskie	115	39 763 247,59
lubuskie	64	30 744 723,74
Ogółem	2807	893 168 334,20

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Lata 2007–2013 to nowy okres programowania celów i zasad wsparcia spójności społeczno-ekonomicznej krajów i regionów UE. Zgodnie decyzją Komisji Europejskiej, rozwój działalności, usług i infrastruktury turystycznej będzie finan-

sowane z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Europejskiego Funduszu Rybackiego,
- Funduszu Spójności,
- innych programów UE.

W ramach funduszy unijnych na wsparcie turystyki w latach 2007–2013 przeznaczonych jest około 1,3 mld euro w ramach programów operacyjnych:

- *Innowacyjna Gospodarka*,
- *Infrastruktura i Środowisko*,
- *Kapitał Ludzki*,
- *Rozwój Polski Wschodniej*,
- regionalnych programów operacyjnych.

Szczególną rolę w finansowaniu rozwoju turystyki odgrywają regionalne programy operacyjne (RPO) oraz program operacyjny *Innowacyjna Gospodarka*. W przypadku programów regionalnych na realizację projektów z zakresu turystyki przeznaczono ponad 738 mln euro, co stanowi prawie 4,5% wszystkich środków dostępnych w ich ramach. Wsparciem RPO mogą być objęte działania z zakresu turystyki wspomagające społeczno-ekonomiczny rozwój regionów, a także promocja działalności i aktywności turystycznej. Z kolei PO *Innowacyjna Gospodarka* ukierunkowany jest na wsparcie projektów podnoszących innowacyjność oraz konkurencyjność przedsiębiorstw co najmniej w skali kraju.

1. Cel i zakres badań

Celem badań było rozpoznanie stopnia wykorzystania środków UE na cele związane z rozwojem turystyki w powiecie leszczyńskim, położonym w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w okresie członkostwa Polski w UE. Opracowanie stanowi kontynuację badań autorek nad potencjałem turystycznym badanego obszaru i prezentuje wyniki prac w ramach monitoringu wdrażania przyjętej strategii rozwoju turystyki. Analizie poddano wykorzystanie środków UE na rozwój turystyki: (1) w powiecie leszczyńskim na tle Wielkopolski (ZPORR i WRPO), (2) przez starostwo powiatu leszczyńskiego, (3) przez samorządy terytorialne gmin oraz (4) przedsiębiorstwa świadczące usługi turystom w tym powiecie. W opracowaniu wykorzystano dane statystyczne oraz wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w grudniu 2009 roku wśród 82 przedsiębiorstw świadczących usługi turystyczne. W tym samym okresie przeprowadzono badania ankietowe w urzędach: powiatu leszczyńskiego oraz gmin: Wijewo, Świąciechowa, Rydzyna, Osieczna, Lipno, Krzemieniewo, Leszno (czyli niemal wszystkich gmi-

nach powiatu z wyjątkiem gminy Włoszakowice, której przedstawiciele nie udzieliłi odpowiedzi).

2. Wykorzystanie środków UE na wsparcie rozwoju turystyki w Wielkopolsce i w powiecie leszczyńskim

ZPORR² obejmuje w priorytecie 1. „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów” działanie 1.4. „Rozwój turystyki i kultury”. Do głównych celów tego działania należą:

- wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy regionów z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
- ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki, między innymi poprzez rozbudowę infrastruktury oraz rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej,
- wydłużenie sezonu turystycznego,
- zwiększenie zagranicznej turystyki przyjazdowej do Polski oraz turystyki krajowej poprzez podniesienie konkurencyjności regionalnych produktów turystycznych i kulturowych zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na krajowym.

W ramach działania do realizacji przewidziane są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia; przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego (z wyjątkiem projektów zawierających pomoc publiczną); ponadto projekty infrastrukturalne i promocyjne z zakresu turystyki i kultury.

W skali województwa wielkopolskiego w okresie pięciu lat członkostwa Polski w UE osiem spośród 35 powiatów³ skorzystało z funduszy przeznaczonych na działanie „Rozwój turystyki i kultury”, wśród nich powiat leszczyński (tabela 4).

---

² <http://www.zporr.gov.pl>, 15.01.2010.

³ W skład województwa wielkopolskiego wchodzi łącznie 35 powiatów, w tym cztery miasta na prawach powiatu: Kalisz, Konin, Leszno i Poznań.

Tabela 4

Projekty w ramach ZPORR realizowane w woj. wielkopolskim w latach 2004–2009 według powiatów

Powiat	Kultura i turystyka		
	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z EFRR (w zł)	Całkowita wartość projektów (w zł)
gnieźnieński	3	11 451 053,6	16 618 757,6
jarociński	1	2 647 247,0	4 764 498,6
leszczyński	1	365 826,4	510 509,4
miasto Kalisz	2	7 953 609,7	16 616 168,2
miasto Poznań	9	46 545 180,2	72 188 652,5
pilski	1	676 288,4	1 100 095,8
poznański	3	1 964 091,8	4 314 967,1
szamotulski	1	5 236 500,0	7 462 733,0
Ogółem	21	76 839 797,3	123 576 382,3

Źródło: Oddział Analiz Regionalnych, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (stan na 31 sierpnia 2009).

Do głównych beneficjentów należały samorzady terytorialne, Kościoły i związki wyznaniowe oraz instytucje kultury (tabela 5). Najbardziej dynamicznym powiatem w zakresie pozyskiwania środków było miasto Poznań, które zrealizowało 9 projektów na kwotę obejmującą 58% całkowitej wartości projektów w województwie. Powiat leszczyński uplasował się na ostatnim, ósmym miejscu, realizując jeden projekt, którego wartość stanowiła 0,41% całkowitej wartości projektów, a wartość dofinansowania z EFRR 0,48% wśród środków pozyskanych w województwie (tabela 5).

WRPO⁴ obejmuje priorytet VI. „Turystyka i środowisko kulturowe”, który zakłada wzrost znaczenia turystyki w rozwoju regionu, inwestycje w instytucje kultury, a także zachowanie dziedzictwa kulturowego. W jego zakres wchodzi działania: 6.1. „Infrastruktura na terenach turystycznych” oraz 6.2. „Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.

⁴ <http://www.wrpo.wielkopolskie.pl>, 15.01.2010.

Tabela 5

Projekty w ramach ZPORR realizowane w woj. wielkopolskim w latach 2004–2009 według kategorii beneficjenta

Kategoria beneficjenta	Kultura i turystyka		
	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z EFRR (w zł)	Całkowita wartość projektów (w zł)
Przedsiębiorstwa	-	-	-
Samorządy terytorialne	8	30 843 031,1	51 797 931,9
Kościóły i związki wyznaniowe	5	21 898 837,2	30 273 613,1
Instytucje kultury	4	12 066 432,8	23 427 547,6
Placówki oświatowe	2	11 364 019,7	16 779 143,3
Organizacje pozarządowe	2	667 476,4	1 298 146,4
Lasy Państwowe	-	-	-
Ogółem	21	76 839 797,3	123 576 382,3

Źródło: Oddział Analiz Regionalnych, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (stan na 31 sierpnia 2009 roku).

W województwie wielkopolskim, w latach 2004–2009 skorzystało z niego 15 powiatów, w tym powiat leszczyński (tabela 6). Do głównych beneficjentów należały samorządy terytorialne, przedsiębiorstwa oraz Kościoły i związki wyznaniowe (tabela 7). Najwięcej projektów i zarazem na największą kwotę (17,72% całkowitej wartości projektów w województwie) zrealizował powiat gnieźnieński. Powiat leszczyński uplasował się na 10. pozycji pod względem całkowitej wartości projektów (realizując przedsięwzięcia, których wartość wynosiła 1,23% łącznej wartości projektów), natomiast na 12., uwzględniając wartość dofinansowania z EFRR, co stanowi 1,53% łącznej wartości w skali województwa (tabela 6).

Tabela 6

Projekty w ramach WRPO realizowane w woj. wielkopolskim w latach 2004–2009
według powiatów

Powiat	Kultura i turystyka		
	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z EFRR (w zł)	Całkowita wartość projektów (w zł)
czarnkowsko-trzcianecki	1	1 018 888,3	1 909 075,0
gnieźnieński	3	11 655 780,0	20 978 501,0
jarociński	1	2 949 391,9	4 537 526,0
koniński	2	1 057 652,0	1 627 156,9
leszczyński	1	945 768,3	1 458 078,2
miasto Konin	1	859 366,2	1 322 101,8
międzychodzki	1	614 971,5	957 090,0
ostrowski	1	10 369 029,0	15 952 352,3
ostrzeszowski	1	9 797 464,1	14 044 530,0
pilski	1	719 030,0	1 106 200,0
poznański	2	2 299 276,2	3 537 472,5
rawicki	1	9 657 585,0	13 796 550,0
średzki	2	3 032 113,6	10 373 159,9
śremski	1	3 399 753,2	17 705 536,1
wolsztyński	1	3 399 690,5	9 063 068,0
Ogółem	20	61 775 759,6	118 368 397,6

Źródło: Oddział Analiz Regionalnych, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (stan na 31 października 2009 roku).

Tabela 7

Projekty w ramach WRPO realizowane w woj. wielkopolskim w latach 2004–2009 według kategorii beneficjenta

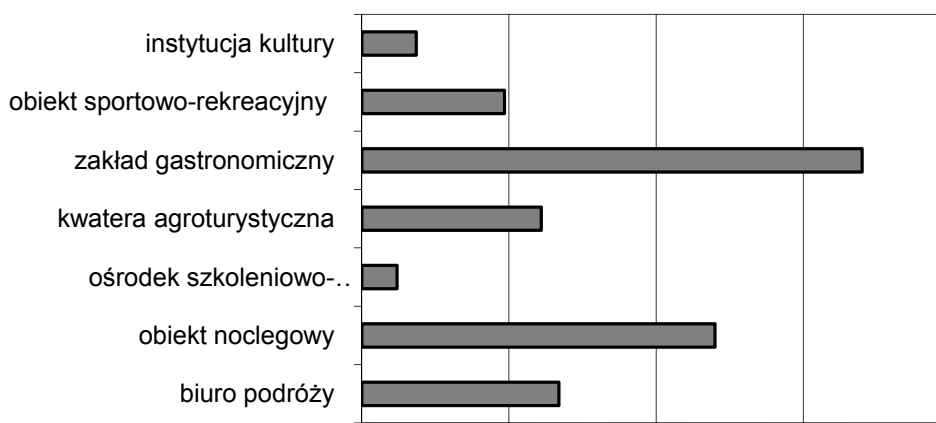
Kategoria beneficjenta	Kultura i turystyka		
	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z EFRR (w zł)	Całkowita wartość projektów (w zł)
Przedsiębiorstwa	2	6 799 443,7	26 768 604,2
Samorządy terytorialne	13	34 845 544,4	53 604 889,5
Kościóły i związki wyznaniowe	2	12 393 565,0	23 613 890,0
Instytucje kultury	1	6 422 184,6	11 916 119,1
Placówki oświatowe	-	-	-
Organizacje pozarządowe	1	1 018 888,3	1 909 075,0
Lasy Państwowe	1	296 133,6	555 819,9
Ogółem	20	61 775 759,6	118 368 397,6

Źródło: Oddział Analiz Regionalnych, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (stan na 31 października 2009 roku).

3. Gestorzy usług turystycznych oraz jednostki samorządu terytorialnego powiatu leszczyńskiego jako beneficjenci funduszy unijnych wspierających rozwój turystyki

Objęta badaniami grupa przedsiębiorstw świadczących usługi turystyczne (rysunek 1) stanowi ponad 60% ogółu tego typu przedsiębiorstw na badanym terenie. Większość respondentów (89%) finansuje najczęściej rozwój swojej firmy z własnych funduszy, a 14% wspomaga go także kredytami bankowymi. Tylko 18% gestorów starało się kiedykolwiek o pozyskanie dotacji z funduszy unijnych, a jedynie 0,5% (4 podmioty) uzyskało takie wsparcie. Otrzymane dotacje wykorzystane zostały na zakup wyposażenia, przy czym dla dwóch przedsiębiorców głównym celem było uruchomienie działalności, a dla pozostałych dwóch zwiększenie konkurencyjności firmy na rynku. Otrzymane dotacje pokryły trzem przedsiębiorcom 75-100% kosztów, a jednemu 50%. W większości przypadków od momentu złożenia wniosku do momentu faktycznego wypłynięcia środków upłynęło 6-12 miesięcy. Beneficjenci wyrazili także opinię, iż bez otrzymanych funduszy ich za-

mierzenia nie zostałyby zrealizowane. Główną trudnością w procesie starania się o pozyskanie wsparcia były w opinii respondentów skomplikowane procedury biurokratyczne. Tym niemniej starania te opłaciły się, albowiem dzięki otrzymanej dotacji firmy osiągają lepsze wyniki sprzedaży i większe zyski.

Rys. 1. Podmioty gospodarki turystycznej powiatu leszczyńskiego biorące udział w badaniu (N=82)

Źródło: opracowanie własne.

Gestorzy, którzy starali się o uzyskanie dotacji, ale ich nie uzyskali (11 usługodawców), w większości nie wiedzą, jakie były powody odrzucenia ich projektów (w jednym przypadku były to formalne błędy we wniosku, a w dwóch sytuacjach niezgodność projektu z celami).

Ponad połowa respondentów nigdy nie starała się o pozyskanie dotacji z uwagi na brak informacji na ten temat lub zbyt skomplikowane procedury aplikacyjne. Tym niemniej prawie 40% respondentów deklaruje chęć starania się w przyszłości o dotację ze środków UE.

W opinii i odczuciu usługodawców wciąż brakuje im informacji o programach pomocowych i możliwościach uzyskania wsparcia (75% spośród nich chciałoby regularnie otrzymywać takie informacje), a prawie połowa respondentów odczuwa potrzebę skorzystania ze szkoleń w przygotowywaniu projektów i wypełnianiu wniosków aplikacyjnych.

Władze starostwa powiatu leszczyńskiego złożyły w 2009 roku wniosek o dofinansowanie inwestycji „Budowa ciągu pieszo-rowerowego w miejscowości Boszkowo” ze środków WRPO, na lata 2007–2013, w ramach działania 6.1. „Infrastruktura na terenach turystycznych”. Pozyskane środki mają pokryć 50-75% całkowitych kosztów przedsięwzięcia i, jak podkreślają władze powiatu, bez nich nie będzie możliwa realizacja planowanej inwestycji. Do największych trudności zwią-

zanych z uzyskaniem środków zaliczono biurokratyczne procedury i zbyt długi czas oczekiwania na dotacje. Przedstawiciele powiatu deklarują jednak, iż w przyszłości będą starać się o dofinansowanie kolejnych projektów z funduszy UE.

Pośród ośmiu badanych gmin trzy starały się o pozyskanie wsparcia dla rozwoju turystyki ze środków unijnych i wszystkie wnioski zostały przyjęte. Łącznie, w okresie 2006–2010 realizowanych było pięć projektów: jeden WRPO, priorytet VI, działanie 6.1. „Infrastruktura na terenach turystycznych”; jeden ZPORR Priorytet I, Działanie 1.4. „Rozwój turystyki i kultury” oraz trzy projekty w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)* „Działanie odnowa i rozwój wsi”. Pozyskane środki przeznaczono na budowę lub modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej. Sfinansowano budowę pomostu cumowniczego oraz rekreacyjnego z mołem i platformą widokową nad Jeziorem Łoniewskim; zmodernizowano parking oraz pole namiotowe, wyposażono w urządzenia dwa boiska i plac zabaw, zagospodarowano teren plaży; zbudowano: chodnik i parking, mały obiekt gastronomiczny oraz sanitariaty. Ponadto środki z funduszy przeznaczano na ulotki informacyjno-promocyjne i organizację imprez na terenie gminy. Dotacje z funduszy unijnych pokryły w przypadku jednej gminy 25-50% całkowitych kosztów projektu, natomiast w dwóch gminach w granicach 50-75%. Czas oczekiwania na zwrot poniesionych kosztów ze środków funduszu wynosił do jednego roku. Przedstawiciele wszystkich gmin, które korzystały z funduszy, przyznali, iż bez ich pomocy zamierzenia gminy zostałyby także zrealizowane, ale w mniejszym zakresie. Największe problemy w pozyskiwaniu środków finansowych sprawiały skomplikowane zasady wypełniania wniosku, biurokratyczne procedury realizacji projektu oraz zbyt długie oczekiwanie na dotacje. Na pytanie: „Czy dzięki pozyskanym funduszom i przeprowadzonym dzięki nim działaniom obserwowany jest zwiększony ruch turystyczny w gminie lub większe przychody budżetu gminy z gospodarki turystycznej?”, w dwóch gminach odpowiedziano, że raczej tak, natomiast w jednej – że trudno powiedzieć.

W gminach, które nie starały się o środki unijne na wsparcie rozwoju turystyki, brak inicjatywy w tym zakresie argumentowano: brakiem takiej potrzeby (uzasadniając, m.in., iż gmina występowała o dotacje wspólnie z innymi gminami w ramach Lokalnej Organizacji Turystycznej Leszno Region) oraz faktem, że pomimo wsparcia unijnego koszty, jakie musiałaby ponieść gmina, są zbyt duże. Ponadto wskazywano na przyjęte założenia Rozwoju Lokalnego Gminy oraz w strategii rozwoju gminy do 2010 roku, w których nie ujęto inwestycji z zakresu rozwoju turystyki i tym samym w budżecie gminy nie zabezpieczono środków na cele związane z rozwojem funkcji turystycznej.

W przyszłości pięć gmin zamierza starać się o pozyskanie funduszy unijnych na rozwój turystyki, natomiast dwie nie są do końca zdecydowane. Przy czym wśród działań, które ułatwiłyby pozyskiwanie tych środków, wskazywano na: szkolenia dla pracowników urzędu z tworzenia projektów i wypełniania wniosków,

regularne otrzymywanie informacji o programach unijnych oraz skracanie i większą przejrzystość procedur.

Podsumowanie

Brak środków finansowych należy do podstawowych barier utrudniających rozwój turystyki w powiecie leszczyńskim, albowiem samorządy w ramach swoich budżetów są w stanie przeznaczyć relatywnie niewielkie fundusze na nowe inwestycje czy modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej. Ciężar nowych inwestycji równie rzadko podejmują przedsiębiorstwa turystyczne powiatu, z których większość to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające mniej niż 10 osób. Dlatego też jedne i drugie powinny dążyć do jak najszerszego wykorzystania możliwości oferowanych przez programy pomocowe UE. Analiza danych regionalnych Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego oraz wyniki przeprowadzonych badań wskazują jednak, iż przedsiębiorstwa turystyczne niezwykle rzadko są beneficjentami programów strukturalnych. Podstawowym problemem dla przedsiębiorców są skomplikowane procedury aplikacyjne, jak również brak wiedzy o możliwości pozyskania dofinansowania. Jednostki samorządu terytorialnego, mając większe doświadczenie w unijnych procedurach, zdecydowanie łatwiej sięgają po fundusze, także te przeznaczone na projekty turystyczne. Tym niemniej potrzeba szerokiej informacji o projektach oraz szkoleń w zakresie ich przygotowywania oraz wypełniania wniosków aplikacyjnych jest silnie odczuwana zarówno przez przedsiębiorców, jak i urzędników jednostek samorządowych.

THE APPLICATION OF EU FUNDING FOR THE DEVELOPMENT OF THE TOURIST POTENTIAL OF THE LESZNO DISTRICT

Summary

The paper presents the results of research on the application of EU funding for purposes related to the development of tourism in the Leszno district during Poland's membership in the EU. The analysis included the use of such funding: vis-à-vis the whole Wielkopolska province; by the office of the governor of the Leszno district; by the authorities of the particular communes; and by businesses rendering services to tourists. The study is based on statistical data and the results of questionnaire surveys conducted by the authors in December 2009 in 82 businesses representing the tourist sector, as well as in the office of the district governor and in communal offices. The research showed that only a small portion of EU funding is used for tourist purposes –

both by businesses and local authorities. The main obstacles to obtaining such funding include: lack of own funds, complicated application procedures, and the long time needed to obtain a refund of expenses.

Translated by Pawel Zajadacz